

Valašská úsloví

aby čert za zlé nemněl
aj zutra bude deň
ale co tam na tom
ani by sa do měcha nevléz
ani do oka padění
ani dyby krúpa za groš byla
ani heble
ani na voľskú kožu by to nenapsál
ani ovoňat!
ani rici, ani cici
až poprší a nebude blata
až sa budú blechy podškubávat'
bere jak vůl na rohy
bit' do kule
bodaj by t'a hus kopla zadní nohú
bodaj zdrav!
bójí sa hadú
budeš tenké hovna srat'
búchnutý měchem
býl by pravíl už vrbě tetko
býl s tichú dušú
býl v dereši
býl v dýmě
byli za ržú
bylo t'a tam třeba jak čerta v
Častochově
byť bosky od hlavy až k patě
byť dobře obsedlaný
byť jak pošúlaná blecha
byť moc v sobě
byť na istém roku
byť na nájhornějším ščebli
byť na nekeho dubovým nosem
byť na příky
byť na smčích nohách
byť od huby
byť s haňbú jedna ruka
byť s tichú dušú
byť švorc
byť v desátém nebi
byť v sobě
byť věcěj jeden ge druhému
byť z nepřikrytéj dědiny
cítiť sa v chybě
co može byť z řiti dobrého

aby se neřeklo, jen tak ledabyle
je dost času
co je na tom
je velký
ani trochu
ani za nic
ani vindry
je toho velmi mnoho
ani přičichnout
štíhlá žena
nikdy
nikdy
rád přijímá úplatky
táhnout za jeden provaz
ty bys zasloužil
dej Bůh zdraví!
není Valach
nebudeš mít blahobyť
přihlouplý
byl opilý
byl potichu, zatajil, co věděl
dostával výprask
zmizel
prováděli necudnosti

byl jsi tam zbytečný
být úplně nahý
být bohatý
být celý rozlámaný, nebýt ve své kůži
být mazaný
mít domluvu o svatbě
být přestárlý
být na někoho neurvalý
hněvat se na někoho
být připraven na útěk
být výmluvný
nestydět se
nepřiznat se k ničemu
nemít peníze
být velice spokojen
hádat se
vážit si jeden druhého
být loupežníkem
uvědomovat si chybu, vinu
pohrdání vejci

co přejde přes krk, přes řít' jak dyš
přepálí
co rok prorok
co sem chtěl říct' a nic nedat'
co si naporúčáme?
co tu nabudu
cól žádná míra
cpe sa jak žid na palérnu
čechmant v něm sedí
čeká na to jak na boží smilování
čekám na to jak na boží smilování
černý jak šorec (bocáň, cigán)
čert mu mlátíl hrach na hubě
čerti vzali!

číhá na to jak kura na sopel
čistý jak Vizovice
dá ti to po smrti za rok
dál hovnu pac
dál, vzál, kočce řít' vylízal!

dało sa syčať
dám ti baňu
dať do myku
dať do noh, do kyt
dať na lepší chleba
dať psovi střeva prať
de jaká noha
de nic, tam ani čert nebere
de sa hrabeš v papučách na báľ
dělá o dušu
dělá s ním jak s malovaným vajcem
dělaj jak rozumíš
dělajť na utičky
dělajť naser mater
dělajť natoš
dělajť si z nekeho svátek
dělajť za groš
deset hodin - a chlapa s penězi nic!
do pátku zpíve, v neděľu plače
dohadovať sa gvúľivá císařovým fúsom

dostal z koľáča d'úru
dostať sa do lidských hub
dostať sa na buben
drž jak nebožka
držať sa nad vodú

nebud' vybíravý
každý rok nově narozené dítě
nevím co poradit
vždyť to na nás nezáleží
čeho se dočkám
nemusí to být přesné
musí tam být za každou cenu
čert ví, co si myslí
netrpělivě
už na to čekám velmi dlouho a nedočkavě
s tmavou pletí
měl neštovice
na tom nezáleží *(při vyjádření vlastní
převahy)*
je nedočkavý
nemá nic
nikdy
ponimrat se v práci
posměch tomu, kdo chce darovaný předmět
zpět
začalo drobně přšet
dám ti facku
utéci, upláchnout
utéci
dát někoho na studie
dát to tomu "pravému"
kdekdo, kdejaký, všichni
nic nemá
sem nepatříš, nesmíš
horlivě
rozmazluje ho
dělej si po svém
předhánět se
bez ladu a skladu
dělajť schválnosti
dělajť si z někoho dobrý den
pracovat levně
není spolehlivý
má těžký život
hádat se pro maličkost
nedostal nic
být pomlouván
přijít do dražby
pevně, bez hnutí
mít se všelijak

držet' zkrátka
drží jak helvítská víra
drží jak hluchý dveři
drží na sebe
drží sa jak hovno košule
dřisty ľapty
dřít' bez noža
dřít' ja kůň
d'úra jak do řiti
dvá sa zešli a nic si neřekli
dvořit' sa nad tým
dyby nakrásně
dyš sa zéjde rok s rokem
dyť není noha zlámaná
enem kradené sa šlechtí
enem tak na obyľo
enem tak pro méno
enem tak, aby čert za zlé nemňěl
Francek Ozef
fučí jak sto ježů
fučí mu do jančárů
hľadu na ťa a polských vší
hledět' do huby
hledět' samým bíľým
hledí jak hrom do baně
hledí jak hrom do buka
hledí jak vrana do kosti
hledí jak žaba z kýšky
hled'te vy sa!
hluchý jak peň
hľupý jak troky
hnál by za škeják veš do Hoľomúca, po
strniskoch, bosky
hned' býľ doma
hned' jak s medem, hned' jak s jedem
hned', enem co kohút vajco znese
hodiť řeč
holaj duša, pekľa není
hořký jak polýnek
hovno jak komisňák
hraje mu v řiti oves
hrát' z jednoho listu
hříšná dušo!
huba jak papuč
huba jí jede jak tragač
hubu má jak papuču
húby rostú ve stavěňú!

držet na uzdě
drží pevně
drží pevně
pečuje o sebe
je neodbytný
mnoho řečí a nic po nich
okrádat, vykořisťovat
tvrdě pracovat
velký otvor
nic nedohodli
zakládat si na tom, být na to pyšný
dejme tomu
za rok
vždyť se nic nestalo
jen kradený dobytek má chovnou cenu
jen tak na oko
aby se neřeklo
jen tak trochu
císař František Josef I.
je udýchaný
má strach
jsi neskromný
všímat si upřeně co se povídá, civět
zlostně rozzlobeně
hledí, ale ničemu nerozumí
zamračeně
nahlíží zvědavě
je vyjevený
podívejme se!
je nahluchlý
úplně hloupý
je lakomý
rychle pochopil
chová se prchlivě
nikdy
promluvit si, popovídat si
o bezstarostném člověku
velmi hořký
obrovské
je bujný, rozverný
hrát bez not, z paměti
ty filuto!
zakaboněná
je výřečná
je nazlobený
je zle

hupkem hybaj!
chce umřít
chcu takú klobásu, co sa ňú tŕikrát
opášu!
chodí jak blúdná duša
chodí o tŕoch nohách
chodí s tým jak Jura s cedulú
chodí z prázného do pustého
cht'ěl a nedál
chudý jak pes (kost', šindeľ, lunt)
chybí mu enem ptačí mléko
ide jak dyby mňěl v ga'ách
ide jak posraný
ide jak v luftě
ide mu to jak psovi paša
ít' doľu vodú
ít' na kúsek řeči
ít' naopak
já nejsu úléhlý na sněhu
ja o vozi, ty o kozi
Ja, natentovať!
jak bachory
jak by to do vody hodíť
jak by zmét
jak duša ráčí
jak dyby z motyky stŕelíť
jak je, tak je
jak kameň do vody
jak meteľe
jak nahý v tŕňú
jak noha ztlúšča
jak po řetázku
jak rybí oko
jak sa praví, jak sa říká
jak sem kúpíť, tak sem prodáť
jak stáť, tak sráť
jak ve vŕedě
jak z bobu gajdy
jak z brka vyražený
jakú hopkáť, takú potkáť
jaký šěl, takého stŕetnúť
Jane, kobyľa je v jamě!
jasný jak rybí oko
jazyk mu ľepoce
je bílý jak křída
je bledý jak stěna
je čěrný jak uhel

utíkej!
už má na kahánku, brzy zemře

mám velký hlad
postihlo ho nešťestí
chodí o holi
jejímuž obsahu nerozumí (*neumí číst*)
neví si rady
dobrá vůľe nestačí
je hubený
má všeho dostatek
zeširoka
zeširoka
jde lehce
neví si s tím rady
propít a pozbýt všechno
jít na návštevú
mluvit jinak než bylo dohodnuto
nejsem hlupák
nemůžeme se shodnout
odpověď na neúměrné požadavky
velice mokřý, promočený
vše zmařil, zničil, vše zaniklo
stejně takový, žádný rozdíl
spokojeně
špatně
o nerozhodném člověku
mlčí, nic nevyzradí
mnoho
není ve své kúži, necítí se dobře
velmi silně, hlasitě
plynně, bez zadržnutí
jasný
povídá se to
říkám to, co jsem slyšel
měľ běhavku
v záchvatu zlosti
není to k ničemu
divoký, nezkrotný
oba jsou stejní
hledali se, až se našli
když se přihodí něco nepŕijemného
bez mraků
má velkou chuť
je pobledlý
je pobledlý
je spálený

je červený jak rak	je zarudlý
je čuť chlebem	jí jen chléb, je šetrný
je do luftu	je lehkomyšlná
je dobrý tak do měcha a ním o peň	nebude ho škoda
je hladný na horké šišky	je chtivý, nedočkavý
je hluchý jak pantok	je nahluchlý
je hluchý jak peň	je zcela hluchý
je hlúpý až bečí	je hloupý
je hlúpý jak poleno	je hloupý
je chudý, tajak by bloščky lúščíť	je vychrtlý
je jagby ho vydávíť	je veľmi unavený
je jak blém	je pobledlý
je jak blúšč	je pobledlý
je jak by švrčky lúpáť	je pochudlý
je jak čert na hříšnú dušu	je chtivý
je jak hrč	zesílil
je jak hromádka neščestí	je smutný
je jak led	je studený
je jak ľusk	je zdravý
je jak motovidľo	je nemotorný
je jak na obrtlíku	stále mění své názory
je jak obracaný měch	každou chvíli jiného názoru
je jak svíca	je rovný
je jak trúd	je veľmi suchý
je jak zařezaný	je nemluvný
je jich jak kaše v hrnci	je jich mnoho
je jistý jak v koši voda	je nespolehlivý
je múdry jak Hanákovy gatě	rozumem neoplývá
je nadutý jak sotor	je pyšný
je neokonaný	je s ním k nevydržení
je od huby	je výmluvná
je s haňbú jedna ruka	má z ostudy kabát
je to jak ľuh	je to teplé, vlažné
je to jak žúr	je to kalné
je to na prójítú	je to na ubytí (<i>dobré ani špatné</i>)
je to na špatu	je to na ostudu
je to na vidíku	bije to do očí
je to taká papuča	nekňuba, dá si všechno líbit
je to třeba zapsat bílú křídú do komína	vzácná událost
je tu jak na kerchově	je tu ticho
je tu jak po vyhoření	je tu smutno
je tu jak v psírni	je tuzima
je tu kúřu, že može pantoky věšať	je tu nakouřeno
je tu tma jak v měchu	není nic vidět
je v labětě	je v koncích
je vás jak Vaľachú u zabijačky	přišlo vás sem zbytečně mnoho
je vzácný jak metľa u dvéři	je na obtíž

je z divokých vajec
je zima až šindeľy praščíja
je žutý jak vosk
jěl jak s hnojem
jezdí s kopca seďaci
jeziva doboha
jí po plnej hubě
jídla bylo dost', ale ponuku bylo málo
kerý kerého?
kopa handlěřů, šedesát zlodějů
kopec přejdi, lebo obéjdi
krajte si z malého hrubý
krávy (koze) sem s tebu nepás!
krtica mu podrývá stavění
krvútečky by sa v něm nedořezál
křičí, jak by ho z kože dřěl
kura zpíve
kury sa starajú (tarazgajú)
kydat' cuzí hnúj
lapí tu jak hovno v trávě
látu spálená
látu na látu bije, příd'a do šenku, pije
léce jak trpjélka
ledva hubu otevře
ľepoce, jak dyš koza na ľub sere
lepší jabľoň než jabko
ležeť na duši
lézt' (kemu) do zelá
ľozit' po psích d'úrách
ľýpe sa v tem jak žebrák v zelú
ľže, jak by pokľádál
má delší sobotu než nedělu
má dľuhú jak kvítí
má d'úravú hlavu
má handravú hlavu
má hlavu jak koleno
má ho rád jak ost' v řiti
má ho rád, jak škvořa v uše
má hrubú kúru
má hubu jak papuč
má hubu jak šľajfř
má ježka v gaťách
má moc rozumu, ale darebního
má na sobě pagáče špiny
má nohy jak brco
má nohy jak masnice
má nos do vrchu

je prchlivý
je velký mráz
je nemocný
jel velmi pomalu
je líný, špatný hospodář
jídla je nadbytek
jí s chutí, nenasytně
málo pobízeli k jídlu
kdo s koho, kdo koho přemůže
všichni kradou
na ničem nezáleží
nemám vás čím uhostit
netykej mi!
někdo mu kope hrob
byl vylekaný, měl velký strach
nařiká bolestí
přijde nešťestí
jsou hladové
vytýkat chyby druhému
nelze se ho zbavit
šibal
nic nemá, vše propije
je stará, ale čilá
je nemluvný
je koktavý
bližší košile než kabát
mít na srdci, trápit se
chodit za jeho milou
po všech čertech
nechutná mu
ľže jak když tiskne
je jí vidět spodnička
je zadlužený
snadno zapomíná
má slabou paměť
je holohlavý
nenávidí ho
nemá ho rád
má hroší kůži
je nazlobený
má ostrý jazyk
nevydrží sedět v klidu
ničemu nerozumí
je nemytý, zanedbaný
křivé
je otlá
je pyšná

má nos jak za dva groše oharek
má nos, jak rozvařený zemňák
má oči na špajdloch
má peněz jak šupek
má peněz jak žab po Juřú
má popsuté oči
má práce ja cap na podzim
má pudlo mezi kolenama
má ruky jak hrabě
má řiť jak dva kmíny
má řiť, jak dyš stařenka ruky zepnú
má sa jak Jura v Peště
má sa jak nahý v tříú
má sa jak šiška v másle
má sa jak žaba pod kameněm
má sa k temu jak hladný k sraňú
má slepičí nemoc
má sople jak šráky
má teho ze smrt'
má to u řiti
má v řiti vši
má vole jak pančuchu
majú to na zadrhmo
malá duša v něm byla
máľody sa ně to podaří
malý, ale zraľý!
mám v hubě jak v kapsi
mám z teho radost' jak vaľach z hříbjata

máme my sa co obírat'
máš to jak deň z nocú
máš v řiti oje?
mečí jak koza
měť dobrú hlavu
měť maľú dušu
měť na husto psané
měť natáhlé
měť peněz jak šupek
měť s tým tři světy
měť s tým zápolé
měť sa jak kúň na poščaji
měť svého do nového
měť to v nádbě
měť v hlavě sečku
miľovanská dušo!
mlúví a duša v něm spí
mlúví hen-sem-tam

je nosatý
nos opilce
má oči vykulené
je bohatý
nemá nic (*žáby se již nechytají*)
málo vidí
nemá času na zbytečnosti
má kalhoty pod břichem
drsné, hrubé
je vyhublý
je vychrtlá
blahobytně
vede se mu šoatně
žije v blahobytu
má se zle
nechce se mu do toho
charakteristika nevěrné manželky
má rýmu
ublížil si velice (*může zemřít*)
má to po ruce (*nablízku*)
nemá nic
je volatý
vede se jim zle
měľ strach
obvykle se mi to nestává
malý, ale šikovný
jsem bezzubý

je mi to nemilé
máme bídu
jsi nepořádný
proč nezavíráš dveře?
zpívá falešně, vysokým hlasem
být nadaný
bát se
mít strach
mít spadeno (*na někoho*)
hodně
mít s tím mnoho starostí
mít s tím co dělat
dřít do úmoru
netrpět nouzí, mít všeho dostatek
mít naději
být hloupý
co já ti mohu říci
je duchem nepřítomný
mluví nesouvisle, o nepodstatných věcech

mřúvíť podla noty
mřnel mařú dřúrku do řiti
moc sa s řým sere
moja řeč
mokřý jak plusk
motá sa jak kača v řupici
mrkva chláp
mřdrý jak řalomřnova řitř
na řlavu přeřrátěný
na hovno je to dobré a piřkóty z teho
jednak nebudř
na hubě mu čert mřátitř hrach
na chlřp
na mů hřišně duřu
na mů miřovanskř ...
na ruky napřutř, na práci nasratř
na srněích nohách
na tem nestřjí
na třoch větřoch
na ty bohy
na věčně oplátku
na zabitř ranu
nabřzřlý člověk
nadať jak svini do koryta
najezenř a napitř do boha
napěká mu
napředř sú hody, potem podhodky
nasaditř si veř do kořucha
nasratř do ruk a řydeň nepustitř g vodě
natáh papuče
natáhnřť koty
nařatř jak pantok
nebude už dřřho svěřla pálitř
necitřť sa steky
nedá si hrubě pod nosem řmřratř
nedaj Bože!
nedbá na sebe
neděřaj s řým řádně řtráchy
nech řa zaloří, do řa zaloří, řak já
vyjedu s pomoci boří
nech řa haňba obřstne!
nechatř na třoch větřoch
nechatř ve řtychu
Nechte byť ...
nejde mu to pod nos
nejde o to, ře mu dařa, ale proč ju biř
nejsř dycky hody, nedy ani podhodky

se všřm souhlasit
bál se
je velký puncičkář
souhlasř s řřm, je to pravda
promokřý naskřz
je dezorientovanř
nekřnuba
nic neří, je hloupř
vzhřru nohama
trápřř se s řřm zbytečně
byl pořobanř od neřtovic
přesně
na mou duři
na mou duři
nehrnout se do práce
ve střehu
na tom nezáleří
v nejistotě
nařřřstř
nikdy to nevrátř
surově s někřm zacházet
nepřřivětřvř člověk
vynadat
dobře nasycenř
je v řzkřch
každá sláva jednou skončř
spřřatelit se s bezcharakternřm člověkem
povzdech nad neřřikovnostř jiněho
umřel (*pejor.*)
zemřitř
namazanř, opilř
nebude už dlouho řiv
zuřitř
je nedřtklivř
nesmř se to stát; snad ne
je neupravenř a řpinavř
nepářej se s řřm; budř ráznř, přřmř
nějak to dopadne
stydř se!
nechat bez pomoci
nechat na holičkách
obvřklá řvodně slova věty
nesouhlasř s řřm, má k tomu výhrady
výraz podivenř
nedařř se vřdycky

nežži - jed si chleba ze rži!
nemám ani grejcar (ani floka, ani
vindru)
nemám ani hebla
neměť s tým co do čiňení
nemjěl v kostele vykřikovat'
nemohli sa na něm slova dobit'
nenavěřit' sa nahledět'
nenavěřit' sa nachválit'
néni ho s chlapa
néni mu rady
néni na málo pozvaný
néni svojí řiti macocha
néni to k světu
néni to slané ani masné
néni to súcí
néni třeba náhlit' na horké šišky
nepodává ti to ruky!
neřvi, néjsi na pasekách!
neser do vody, dyš to ryby nežerú
netrhaj, nesadíš!
nevid'ěl ho jagživo a před tým nidy
nevyzváňaj na bídu!
nežádaj si ňa!
nohy jak špajle
nohy mu zelhały
nosí dvě košule
nosí to jak kočka kot'ata
Ó jejda, stávały sa prvěj věci ...
O, ja! To je bez oja, jak s ojem!
obhlédát' ohnišče
oči jak valdůfky
odběhne chasníka jak hovno u cesty
odejít' v jednom vrzi
odespál na věčné věky
od'ět' sa lechkú plachtú
Oh, Jezusky rači!
Och to je šak lebeda, přeběda!
okna bečá
okřily mu hnidy
on jí nevoní
ostało to na starých kolajách
otrčít hučky (koty)
otrčít paprče, otrčít koty
ožhrały jak pantok
pámbu chraň a opatruj!
pán nad zdechlýma húsatama

mluv pravdu
nemám peníze
nemám nic
nemít s tím nic společného
měl držet jazyk za zuby
mlčel, neřekl ani muk
nevěřicně zírat, nevěřit svým očím
vychvalovat se neuvěřitelně
je slabý
nenechá si poradit, je svéhlavý
je neskromný, nenasytný
dopřává si (na jídle)
není to k ničemu
nestojí to za mnoho
nesluší se to
netřeba spěchat
neber to
buď zticha!
děláš zbytečnou práci
neber to!
nezná ho
neťukej nožem po stole
nezlob!, dej si na mne pozor!
tenké
upadl
často střídá přesvědčení
z místa na místo
obvyklá úvodní slova věty
marná snaha
navštívit rodinu před námluvami
vykulené
lehkomyšlně se s každým rozejde
odejít všichni najednou
zemřel
nezískat nic (žádný majetek)
ach, jejda!
to je lenivá žena
jsou opocená
ulevilo se mu
není jí sympatický
při starém
zemřel (*pejor.*)
umřít (*pejor.*)
do němoty
aby se, proboha, nic zlého nestalo
nemá nic a hraje si na pána

pánbu mu zhodil hařuz z cesty
Pánbu s nama a zlé pryč!
pasuje mu to jak prasati vesta
pes psa nehryze
pije jak duha
pije jak holendr
piť jak na vlčí kožu
plást' si gule s bařama
plc do máčky, fajka v guláři
po troše, po troše, nezebereš do noše
Pocem chlebe, řibnu tebe!
pocivý od kořeřa
Počkaj, až kohút vajco znese!
pohnúť rozumem
pochodil jak zloděj u zbojnika
Pojedeš, ani nebudeš měť dy zapřihat'!

Polub řa v řit'!
pomastit' si vole
poslat' po dratařoch

postavit' sa na nohy
potí sa, jak dveři od chléva
Pověďa po pravdě, nestojí to za řeč.
Povím vám ...
práca mu ide od ruky
Pravte si co chcete ...
prdí do hliny
pro korunu by hnál veš až do Vídná
propálil boty, chodil bosky!
proscat' celý grunt po plotech
přestupuje jak na řhavém uhlí
přiletět' horké k teplému
přiletět' jak na koni
psí hlavu by naň strčila
pustil sa do teho jak vůl do otěpky
slámy
pustit' řkut
rači sem sa moh v řit' ukúsit'
ráz vedla rázu
raz za uherský rok
roku rýnských dvacet
roky mu utěkajú
roste mu to v hubě
rozřkrknu řa jak řabu!
roztáhl sa jak řaba

vše se mu dařil
nech se nic zlého nestane
vůbec mu to nesluřil
darebáci drží spolu
nezřizeně
nezřizeně
opíjet se často a nezřizeně
plést si hruřky s jablky
nemotorné chování, planá řeč
málo k málu dá mnoho
ukrojím si velký kus
sluřný člověk
nikdy se nedočkáš
mít dobrý nápad
nevyřidil nic

výhrůřka vyhazovem
neobtařuj mě, nevyhovím ti!
pochutnat si
nejisté doručení (*nejsou známi podle jména,
ani bydliřtě, ři zda se někdy jeřtě vůbec
vrátí*)

opět zbohatnout
je zchvácený
není to valné
obvyklá úvodní slova věty
je zruční, pracovitý
obvyklá úvodní slova věty
už umřel
je skoupý
dobře ti tak
propít majetek
je nedočkavý
jeřtě víc rozdráždit, rozzlobit
rychle přiběhnout
pomlouvala ho

jedl s chutí
slevit
neměl jsem to dělat
rána za ranou
málokdy, jednou za čas
dávno
stárne
jí s nechutí
vyřidím si to s tebou
nečekané upadl na zem

rozumí penězom po obúch stranách
rozumí temu jak cigán pluhu (koza
petrželu, žaba ořechom, tela varhanom)

rozumí tomu jak koza petrželú
řeč jak rozprávka
Řeknu vám ...
řičica, řičica!
řit' stařeninu!
s tým je, jak ze žebřem do hor
sám na rodě
sedět' na dvoch ľavách
sedět' na nekom hubú
sedí tam jak kura na vajcoch
sedí tu jak dudek v kobylinco
sedlákovu dycky motyka z řiti trčí
sedmá voda z peček
skáče mu do huby
směje sa jak hlúpý na jelita
smrad jak v palérni
smrdí jak rasú měch
smrdí mu dobré bydlo
sněh roste
spadnúť z lopatky
spál, jak by ho do vody hodil
spí jak zabity
srať pes
stará rožni, snád' sem sa posrál, lebo v
hodinách hřhko
stará šlajfuj, koně sú v plotě
stát' v haptáku
stávat' hore řit'ú
stójí jak opařený
stójí jak svatý v rampuchu (F)
stójí jak svatý za dědinú
stójí jak vydójená
strhnúť vřed
strhnúť z cesty

střapatý jak dratař
Su ščasný, jak dyš krúpy přejdú
svěčí jí to jak krávě sedlo
sviňu nechcu, dyby ně tato praviľa
Šak to má u mňa skované!
Šak ty dójdeš čelem místa!
šalumúnské kšefty

je marnotratný

nerozumí tomu
nerozumí ničemu
řeč o ničem
obvyklá úvodní slova věty
takt při mlácení ve třech
nic
neumí si s ničím poradit
jedináček
chovat se neskromně
stále mu nadávat
tiše, trpělivě
nechce se mu odejít
každý se pozná podle vzhledu
vzdálené přibuzenstvo
skáče mu do řeči
směje se a neví čemu
nesnesitelný
páchne nesnesitelně
neváží si dobrého živobytí
bude sněžit
vyjít z oblíby
usnul tvrdě
tvrdě
na tom nezáleží
nevím, co se mohlo stát
už to nezachráníme
čekat
vstávat ve špatné náladě
je nemile překvapený
nehnutě, netečně
postává a nic nedělá
neví co dál
polekat
vyrušit při umírání (*k tomu, kdo už "chtěl
umřít", nesměl nikdo vejít, aby se mohl
odebrat na věčnost*)
neučesaný
nemám štěstí
nesluší jí to
s lumpy nemám slitování
příležitostně se mu pomstím
ty na to doplatíš!
chytré obchody

ščijá ně hlísty
ščúřit' sa do fúsú
šelma vybíjaná
škrk do rži!

škrkat' na špagátoch
šlo to doľu vodú
štvrť sem nasěl, štvrť sem namlátíl,
slámu mám za prácu a tobě Pane Bože
nemám za co děkovat'
táhne sa jak smoľa
tajak by prstama ľuščil
tak sa patří
takú radu za řiť kladu
tam ho hnali, kady on šel
tancuje jak vřeteno
teče ně z nosa jak z rýny
tedová, dyš byl čert ešče maľý ogar
tela Machovo
ten je neuhovený jak Matěj
Ten ně dáľ výslužku!
ten umí věcěj než enem chleba jest'
tlúct' sa pěst'ú do hlavy
tlúct' sa po chaľupách
tma jak v měše
tmě už visijá nohy
To je jahňa!
to je jedna maděra
to je k smíchu aj k hřichu
to je masa, jak u rasa
to je nalej, vylej
to je o dušu
to je odtel až potel
to je pizda až to hvízdá!
to je práca, jak dyš sere a maluje
to je stará čepica
To je šak kostka!
To je šak mistr pizdra! (pypla)
to je šak pravda, tajak by z motyky
střelíl
To je tam chvíla!
to je řuýčí hnízdo
to je věc možné, než né
to nenasere, ale zabude ľúto
to sú ranty!
tobě tak nasrat' do ruk a týdeň nepustit'
k vodě

pálí mne žáha
smát se
šibal, taškář
ukryli se, aby je nikdo neviděl co spolu
vyvádějí
hrát na basu
přišlo to vniveč

lítost nad výsledkem
loudá se, jde velmi pomalu
v okamžiku
tak je to správné
o takové rady nestojím
námitka na něčí vumlouvání
hbitě, mrštně
mám rýmu
je to už velmi dávno
přihlouplý člověk
nelze mu ničím vyhovět
odměnil se mně zlým za dobré
není hloupý
uvědomit si svoji chybu
obtěžovat sousedy
naprostá
bude brzo tma, už se stmívá
to je mazaný chlapík!
je to stejné
je to neobvyklé
zbytečně mnoho
výsledek je nejistý
o život
není vše dovoleno
to je hlupák k pohledání!
nekvalitní, nepečlivá
to je dávno známá věc
mazaný chlapík
nic neumí, vše zkazí

nemluví pravdu
špatné počasí
ta rodina za moc nestojí
je to určitě tak
výraz nespokojenosti
to je toho!
povzdech nad prací nešikovného

točí sa jak hoľub na bani
točí sa jak Kača v čepici

trčí mu sláma z botú
trhaľy sa jim na bruše žily
ty budeš vojakem, až bude hovno
ptákem
Tys šak dáľ hovnu pac!
u Mikúšu bľechy kúšu
udéľat' d'uru do plota
udéľat' štrych přes rozpočet
umí dvé řeči: pošepty a nahľas
umíněná jak koza
umřít' hladnú smrt'ú
uťat' pnička u chodníčka
utopil' by ho v ližici vody
utrhnúť na mléku
už je ho zatolěj
už je jak snop
už je jak šutky
už mu huňa tlí
už ně ľutky chľádnú
už nemá v sobě hrubého ducha
už to v řiti ščípe
v hlavě sa mu popudilo
v hubě sa mu muchy jebú
v jednom hypě
v jednom kusi
v jednom pajzi
váľat' kľadu přes peň
vem si hůľku s bíľú páľkú a dva groše
na gořalku
vevalí to jak kyjem do bľata
vchodit' do ľasky
viděť přes vízu
vidišteho!

víno co sa čaganem obíře
vrana to na ocasi unese
vrazit' sa do dľuhú
všECKO vyšlo hore dýmем
vtrhnúť si papuče na nohy
vyjít' mezi svět
vyľožit' na talěť

naparuje se
chová se připitoměle (*ženy sedláků nosily
jejich koupené čepice na hlavách přes
šátky, což bylo směšné*)

ukazuje co je zač
přejedli se

nikdy
vykonal jsi málo, pokazil jsi to
mají tam nečisto
vdát se před starší sestrou
zmařit záměry
neumí nic
tvrdohlavá
umřít hladem
vybírat a zmýlit se
velmi ho nenávidí
méně dojit, dávat méně mléka
už je s to; už je rozumný, dospělý
je opilý
je podnapilý
hrozí mu nebezpečí, je v úzkých
je mi zima
umírá
už se to zajídá
zbláznil se
mluví sprostě
skokem
neustále
bez přestání
marně se snažit

nehrej si na pána
řekne to nezďvořile, neomaleně
mít někoho stále více v obľibě
být předvídavý, jasnozřivý
Podívejme se! Hľeďme! (*citosl. vyjadř.
překvapení*)

žertovný název borovičky
je toho velice málo
zadlužit se
přišlo vniveč
rychle se obout
jít mezi lidi
vysvětlit, řici po lopatě

vyméct' od muzigy

vynést' grunt na hrnčířovo pole
vyvaluje oči, jak dyš kocúr do plev sere

vyzvlékat' panáčka
vzat' si na dušu
z hovna bič neukrútiš
z huby vytrhnút'
z pece do papučí
z prázného do pustého
z ruky do ruky, netřeba skříčky
zabit' čerta prázným měchem
zacpat' d'úru
zadrél si s tým třísku (do řiti)
zahlédat', jak zpoza bučka
zahľobit' dušičku
zařvat' v leku
zasráł sa jak lésa
zaťál ho vřed
zdechłý až smrdí
zdravas, Vašku, tancováł!
zdravý jak buk
že ťa haňba neobšústne!
ze vším čínem
zeľže, jak by pérko odrh
zemlél na hody
zhnilý jak cap
zhořelo to něm jak na psovi
žhrál bych pľot
zí aj přistúpené nohú
zima jak v psírni
žit' na knížku
zjéło to z něho jak voda po husím péřú
zkopu ťa jak financ kozu
zná haňbu, jak pes robotu
zrúbu ťa jak koňa, (až sa posereš)
zvalíl sa jak snop

potrestat za odmítnutí tance (*děvče, které dalo chlapci košem, bylo za zvuků pochodu v hanbě vyvedeno ze sálu, přičemž cesta mu byla umetána koštětem*)

propít svůj grunt
je vyděšený
přijít na konec mše
vzít si na svědomí
nechtěj nemožné
skákat do řeči
naspěch, nahonem
bezúčelně, beze smyslu, zbytečně
za hotové
snažit se o nemožné
zaplatit dluh
nepošťestilo se mu, má smůlu
chovat se nepřátelsky
zahnat hlad
polekat se
celý se pokálel
měł záchvat padoucnice
velmi líný
pracoval zadarmo
netrpí žádnou nemocí
že se nestydiš!
se vším všudy
lže a vůbec se nestydí
měł štěstí
líný
nic si z toho nedělal
mám ukrutný hlad
je nevybíravý
nesnesitelná
žit' spolu neoddáni
nic si z toho nedělal
budeš tvrdě potrestán
vůbec se nestydí
budeš potrestán
upadl na zem